

Dr. Ergün KARA

YEŞİL YÖNETİM VE ÇEVRE BİLİNCİ

Konaklama İşletmeleri İçin Bir Modelleme

ŞUBAT - 2019

AKADEMİSYEN
KİTABEVİ

© Copyright 2019

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademişyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-605-258-276-3

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademişyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı

Yeşil Yönetim ve Çevre Bilinci

Yayıncı Sertifika No

25465

Yazar

Dr. Ergün KARA

Baskı ve Cilt

Sonçağ Matbaacılık

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

Bisac Code

SOC000000

GENEL DAĞITIM

Akademişyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

*Büyük bir özlemle yâd edecek olduğum merhum ablam
Beyhan KARA'ya
Sonsuz sevgilerimle...*

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	ix
------------	----

I. BÖLÜM

Yeşil Yönetim.....	1
1.1. Yeşil Yönetim Kavramının Anlamı ve Önemi.....	3
1.2. Yeşil Yönetim Anlayışının İlkeleri.....	10
1.3. Yeşil Yönetim Anlayışında Üretim Faaliyetleri	15
1.3.1. Çevreye Duyarlı Satın Alma.....	17
1.3.2. Etkin Kaynak Kullanımı	18
1.3.3. Atıkların Azaltımı.....	21
1.3.4. Teknoloji Kullanımı	23
1.3.5. Geri Dönüşüm	25
1.4. Yeşil Yönetim Anlayışında İnsan Kaynakları Faaliyetleri	26
1.5. Yeşil Yönetim Anlayışında Pazarlama Faaliyetleri	29
1.6. Yeşil Yönetim Anlayışında Muhasebe-Finans Faaliyetleri	31
1.7. Yeşil Yönetim Anlayışında Ar-Ge Faaliyetleri.....	34
1.8. Yeşil Yönetim Anlayışında Halkla İlişkiler Faaliyetleri.....	37
1.9. Yeşil Yönetim Anlayışının İşletme Başarısına Katkısı.....	38
1.9.1. Maliyette Azalma.....	42
1.9.2. İşletme (Tesis) İmajının Artması.....	43
1.9.3. Rekabet Üstünlüğü Sağlaması.....	45
1.9.4. Kârlılık Artışı	47

II. BÖLÜM

Çevre Bilinci ve Gelişimi	49
2.1. Çevre Kavramı.....	51
2.2. Çevre ve Sürdürülebilirlik İlişkisi	53
2.3. Çevre Sorunları ve Etkileri	55

2.3.1. Çevre Sorunlarının Canlılara Etkisi.....	60
2.4. Çevre Bilinci Oluşturmanın Önemi	63
2.5. Çevre Bilincinin Gelişmesinde Etkili Olan Organizasyonlar	65
2.5.1. Stockholm Konferansı	67
2.5.2. Rio Dünya Çevre Zirvesi “Gündem 21”	69
2.5.3. Rio+5 Zirvesi	71
2.5.4. Kyoto Protokolü.....	72
2.5.5. Minamata Sözleşmesi.....	73
2.6. Çevre Yönetim Standartları	73
2.6.1. ISO 14000 Çevre Yönetim Standardı	74
2.6.2. BS 7750 Çevre Yönetim Standardı	78
2.6.3. EMAS (European Union Eco-Management and Audit Scheme)	79
2.7. Çevresel Etki Değerlemesi (ÇED).....	81
2.8. Çevresel Denetim (Green Auditing)	84

III. BÖLÜM

Konaklama İşletmeleri ve Çevre Dostu Uygulamalar	87
3.1. Konaklama İşletmesinin Tanımı.....	88
3.2. Konaklama İşletmelerinin Özellikleri	91
3.3. Konaklama İşletmelerinde Çevre Dostu Uygulamalar	93
3.3.1. Yeşil Yıldız (Çevreye Duyarlılık Kampanyası)	94
3.3.1.1. Yeşil Yıldız Kampanyasının Amacı ve Kapsamı	99
3.3.1.2. Yeşil Yıldız Çevreye Duyarlı Konaklama Belgesinin Önemi.....	101
3.3.1.3. Yeşil Yıldız Enerji Desteği	103
3.3.2. Beyaz Yıldız (Yaşanabilir Çevre Projesi).....	104
3.3.3. Mavi Bayrak	107
3.3.4. TUROB Greening Hotels Projesi	111
3.3.5. Çevre Dostu Oteller	113

IV. BÖLÜM

Konaklama İşletmelerinde Yeşil Yönetim ve Çevre Bilincine Yönelik Bir Araştırma	115
4.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	117
4.2. Araştırmanın Kapsamı	118
4.3. Araştırmanın Kısıtları	122
4.4. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	123
4.5. Araştırma Verilerinin Toplanması.....	128
4.6. Anket Formu ve Kullanılan Ölçekler	130
4.7. Kullanılan Ölçeklerin Güvenilirlikleri	133
4.8. Araştırmanın Kavramsal Modeli	135
4.9. Araştırmanın Hipotezleri.....	137
4.10. Veri Analiz Yöntemi.....	137
4.11. Literatürde Yapılmış Olan Çalışmalar.....	138

V. BÖLÜM

Bulgular ve Değerlendirme	147
5.1. Konaklama İşletmelerine Ait Genel Özelliklere İlişkin Bulgular	148
5.2. Konaklama İşletmelerinin Yeşil Yönetim Uygulamalarına İlişkin Bulgular	153
5.3. Konaklama İşletmelerinin Başarı Göstergelerine İlişkin Bulgular	159
5.4. İşletmelerin Özelliklerine (T-Testi) İlişkin Bulgular	162
5.5. Korelasyon Analizine İlişkin Bulgular	165
5.6. Regresyon Analizine İlişkin Bulgular	168
5.7. Kümeleme Analizine Ait Bulgular.....	170

VI. BÖLÜM

SONUÇ VE TARTIŞMA	177
6.1. Araştırma Sonuçları ve Öneriler	177
KAYNAKÇA	189
EK	209

KISALTMALAR

A.B.D.	: Amerika Birleşik Devletleri
A.B.	: Avrupa Birliği
AMA	: American Marketing Association
AR-GE	: Araştırma ve Geliştirme
BM	: Birleşmiş Milletler
BS 7750	: Çevre Yönetim Standardı
CE	: Avrupa Birliği Komitesi
ÇED	: Çevresel Etki Değerlemesi
D.S.O.	: Doğru Sınıflama Oranı
FEE	: Çevre Eğitim Vakfı
FEEE	: Avrupa Çevre Eğitim Vakfı
EMAS	: Eko-Yönetim ve Denetim Düzeni
ISO	: Uluslararası Standart Organizasyonu
İZÇED	: İzmir İli Çevre Danışmanlık
p.	: Page (sayfa)
s.	: Sayfa
SS	: Standart Sapma
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
OKÜ	: Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
TURÇEV	: Türkiye Çevre Eğitim Vakfı
TUROFED	: Türkiye Otelciler Federasyonu
TUROB	: Türkiye Otelciler, İşletmeciler ve Yatırımcılar Derneği
TUYUP	: Turizm Sektöründe İşverenlerin ve Çalışanların Uyum Yeteneklerinin Arttırılması Projesi
TÜSİAD	: Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diğerleri
UNDP	: United Nations Development Program
WWF-UK	: Dünya Doğal Hayatı Koruma Kuruluşu İngiltere Temsilciliği
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu

ÖNSÖZ

Dünya genelinde turizm sektörü ve çevre alanında yaşanan hızlı gelişmeler doğal çevreyi tahrip etmektedir. Çevreye karşı duyarlı olmayan doğa ile uyumsuz konaklama işletmeleri turizm bilincine sahip çağdaş insanlar için çekiciliği olmayan itici yapılar olarak görülmektedir. Turizmde klasik anlayış, özellikle 1980’lerin ortalarından başlayarak değişim sürecine girmiştir. Böylelikle turizmde doğa ve çevre önem kazanmıştır. Bugüne kadar çevrenin korunması ve kirliliğin azaltılması yönünde konaklama işletmelerinin çevre dostu uygulamaları ve yaptıkları diğer çalışmaların maliyetleri artıracığına inanılmaktaydı. Oysa ki günümüzde yeşil yönetim anlayışına uygun faaliyetlerde bulunan konaklama işletmelerinin çevreyi korumak için yaptıkları her yatırım, kazanç olarak kendilerine mutlaka geri dönmektedir.

Bu kitap çalışması, 2017 yılında Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’ne sunmuş olduğum “Konaklama İşletmelerinde Çevre Bilinci ve Yeşil Yönetim Uygulamalarının İşletme Başarısına Katkısı: Muğla İli Üzerine Bir Araştırma” başlıklı doktora tezimden üretilmiştir.

Teşekkür

Akademik kariyerimde adeta bir dönüm noktası olarak herşeye yeniden başlamamın yegâne sebebi olan ve bu süreçte bilgi ve deneyimlerini bana aktararak bugünlere gelmemde bana destek olan, mütevazı yaklaşımları ile çalışmalarımnda beni motive eden ve yol gösteren Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Rektö-

rü Saygıdeğer Hocam Prof. Dr. Murat TÜRK'e bir ömür boyu minnettar olduğumu belirtirim. Yanı sıra, doktora programımın başından sonuna kadar destek olan ve teşviklerini benden hiçbir zaman esirgemeyen, pozitif enerjisi ile beni mesleğe kazandıran çok değerli hocam Prof. Dr. Zeynep TÜRK'e şükranlarımı sunarım.

Minnettarlığımı anlatmamda kelimelerin yetersiz kaldığı ve beni iyi bir şekilde yetiştiren, sabırla destekleyen, yanımda olduklarını her daim hissettiren o en değerli insanlara, anneme ve tüm aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Öte yandan, bu kitap çalışmasının tüm sürecinde yanımda yer alan ve akademik anlamda desteğini benden hiç esirgemeyen saygıdeğer arkadaşım Atilla KAYA ve ailesi özel bir teşekkürü hak etmektedirler.

Ayrıca manevi desteğini her zaman yanımda hissettiğim (OKÜ) Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Dış İlişkiler Kurum Kordinatörü ve İ.İ.B.F. Dekan Yardımcısı Prof. Dr. Susran Erkan EROĞLU'na, İ.İ.B.F. Fakülte Sekreteri Mehmet ÇAVDAR'a ve Sosyal Bilimler Enstitü Sekreteri Bilal EHLİZ'e şükranlarımı sunar, teşekkürü bir borç bilirim.

Kitabın hazırlanmasına referans olan OKÜ Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanı Necati GÖK'e ve kitabın hazırlanması ve basılmasını mümkün kılan ve kitabın bu şekli ile elinizde olmasını sağlayan başta *Yasin DİLMEN* ve *Akademisyen Kitabevi çalışanlarına* titiz çalışmaları için teşekkür ederim.

Tüm çalışmaların olduğu gibi bu çalışmada da eksik ve kusurların olduğu muhakkak. Bu kapsamda okurlarımızdan gelecek hertürlü görüş ve önerilere şimdiden teşekkür ediyorum.

Kitapta yer alan bilgilerin, işletme ve turizm eğitimi alan öğrenciler başta olmak üzere, tüm yöneticilere ve konu ile ilgilenen akademisyen ve araştırmacılara yararlı olması ve yeni çalışmalarda buluşmak dileğiyle...

Dr. Ergün KARA
Osmaniye, 2019

Değerlendirme ve önerileriniz için;
E-posta: erguncankaral@hotmail.com

KAYNAKÇA

- Akandere, G. ve Zerenler, N. (2017). Yeşil otellerde tedarik zinciri yönetimi ve işletme performansı, Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi. (2), (77-98).
- Akatay, A. ve Aslan, Ş. (2008). Yeşil yönetim ve işletmeleri ISO 14001 sertifikası almaya yönelten faktörler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, (1) 1, 313.
- Akdoğan, A. (2003). *Çevreye duyarlı yönetim ve işletmecilik*. Kayseri: Ticaret Odası Yayınları.
- Akgül, A. ve Çevik, O. (2003). *İstatistiksel analiz teknikleri. SPSS'te işletme yönetimi uygulamaları*, Ankara: Emek Ofset.
- Alım, M. (2006). Avrupa Birliği üyelik sürecinde Türkiye'de çevre ve ilköğretimde çevre eğitimi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14 (2), 560.
- Allenby, B., R. (2000). The fallacy of green technology. *American Behavioral Scientist*, (44), 213-228.
- Altuğ, F. (1990). *Çevre sorunları*, Bursa: Uludağ Üniversitesi, (41),9.
- Altunışık, R., Coşkun R., Bayraktaroğlu S. ve Yıldırım E. (2005). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı*. Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Atay, L. ve Dilek, S. E. (2013). Konaklama işletmelerinde yeşil pazarlama uygulamaları: İbis Otel Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (18) 1, 203-219.
- Atkinson, G. (1995). Debate on green accounting. *Environment*, (37) 8, 3-5.
- Axelrod, R., A. (2001). *Brave new words: The finansal value of environmental communications*. Pollution Prevention Review, Winter.
- Ayan, M. (2014). Çevre kalite yönetim sistemlerinin bir konusu olarak mavi bayrak projesi ve Haliç'te uygulanmasına yönelik bir çalışma, *International Environment and Morality Symposium*, 24-26 October 2014, Akademik Platform, <http://www.isem2014.com/PastConferences/ISEM2014/ISEM2014/papers/A9-SEM2014ID85.pdf>.
- Aykan, E. ve Sevim, B. (2013). Konaklama işletmelerinde çevre yönetimi uygulamaları ve algılanan kurumsal itibar üzerine etkisi: Kayseri

- ve Nevşehir otelleri üzerinde bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, (5) 3, 93-113.
- Azaltun, M. ve Kaya. E. (2010). Konaklama işletmelerinde muhasebe uygulamaları, 3. Baskı. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ball, J. (2001). Can ISO 14000 and eco-labelling turn the construction industry green? *Building and Environment*, 421-428
- Banerjee, S., B. (2001). Corporate environmental strategies and actions. *Management Decision*. (39) 1, 36-44.
- Banerjee, S., B. (2002). Corporate environmentalism: The construct and its measurement. *Journal of Business Research*, (55), 180.
- Bansal, P. and Roth, K. (2000). Why companies go green: A model of ecological responsiveness. *Academy Of management Journal*, (43) 4, 717-739.
- Barrow, C. J. (2006). *Tourism and environmental management. Environmental Management for sustainable development*. London: Routledge, (12).
- Baş, M. (2002). Muhasebenin sosyal sorumluluk ilkesi ve sosyal denetim kavramı ışığında yeşil muhasebe ve eko-denetim, Çevre Muhasebesi ve Denetimi. *İstanbul, İMMMO Yayınları* (34),11-15.
- Baxter,, M., T.,E. (2001). Design for the environment (DFE)-an approach to achieve the ISO 14000 international standardization. *Environmental Management and Health*, (1),1,51-56.
- Beamon, B., M. (1999). Designing the green supply chain. *Logistic Information Management*, (12) 4, 332.
- Beard, C. and Hartmann, R. (1997). Naturally enterprising-eco desing, creative thinking and the greening of business products. *European Business Reivew*,(97), 237-343.
- Bektaş, H. (1997). Çevre yönetim sistemi uygulamaları ISO 14000 ve EMAS. *Çevre Mühendis Dergisi*, (15), 28-29.
- Berkes, F. ve Kışlalıoğlu, M. (1993). *Ekoloji ve çevre bilimleri*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Biddle, D. (2001). Kâr için geri dönüşüm. *İş ve Çevre, Harvard Business Review Dergisi*, MESS yayınları, (352), 175-205.

- Bohdanowicz, P. (2005), "European Hoteliers' Environmental Attitudes. Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly", 46 (2), 188-204.
- Borial, O. (1998). ISO 14001: Against the tide of modern management. *Journal of General Management*, (24) 1, 36-37.
- Brown, J. W. and Porter, G. (1991). *Global Environmental Politics*. Boulder: Westview Press.
- Brown, M. (1996). *Environmental policy in the hotel sector: Green strategy or stratagem?*, International Journal of Contemporary Hospitality Management.
- Brundtland, G., H. (1987). Our Common Future: World Commission on Environmental Development. UK: *The Brundtland-Report Oxford University Press*, Oxford.
- Buchholz, R., A. (1998). Principles of environmental management, *Second Edition, New Jersey*, (371).
- Businessweek. (2013). *Green public relations*. <http://bx.businessweek.com/green-public-relations> (Erişim Tarihi: 08.09.2017)
- Callenbach, E., Goldman, L., and Capra, F. (1993). Eco management : The elmwood guide to ecological auditing and sustainable business, San Francisco, *Berret Koehler Publishers*, 79-80.
- Cannon, J. C. (1994). Issues in sampling and sample design-A managerial perspective. (J. Ritchie, ve C. Goeldner, edit.) Travel, tourism, and hospitality research: *A Handbook For Manager and Researcher*, New York: John Wiley. 131-143.
- CE, Comission of the European Communities. (1993). *Directorate general XXIII-tourism unit*. Brusseles :Taking Account of Environment in Tourism Development.
- Center Of Excellence For Sustainable Development www.sustainable.doe.gov/business/ecoeff.shtml (Erişim Tarihi: 06.02.2017).
- Ceyhan, S. ve Ada, S. (2013), Çevreye duyarlı işletmecilik: Kahramanmaraş İli'nde bir araştırma. Yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Ceylan, T. (2001). Turizm ve sürdürülebilir gelişme. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 170-178.

- Chappel, T. (1993). *The soul of a business*. Bantam: Managing For Profit and The Common Good.
- Chavan, M. (2005), “An Appraisal of Environment Management Systems: A competitive advantage for small businesses”, *Management environmental quality: An international journal*, (16) No.5, 2005, ss.444–463.
- Chiras, D., D. (2001). *Environmental science-creating a sustainable future*. London: Jones and Bartlett Publishers.
- Christopher, J. B. (1999). *Environmental management: Principles and practice*. NewYork: Routlage.
- Coglianesi, C. and Nash, J. (2002). Policy options for improving environmental management in the private sector. *Environment*, Nov, (44) 9, 10-24.
- Collin. P., H. (2009). *Dictionary of environment &ecology*, 5. Basım. *Bloomsburypublishingplc*. London, (265), EISBN-13: 978-1-4081-0222-0.
- Cooper, C., Fletcher, J., Fyall, A., Gilbert, D. and Wanhill, S. (2008). *Tourism principles and practice*, Fourth Edition. England: Prentice Hall, Harlow
- Cunningham, D. and Saigo, K. (1997). *Environmental science a global concern*. Dubuque. IA:WCB Publishers, 386.
- Cunningham, W. P. (1994). *Understanding our environment: An introduction*. Dubuque IA: WCB Publishers.
- Çakır G. ve Çakır A. (2010). Konaklama tesislerinde sürdürülebilir turizm kapsamında su kaynaklarının korunmasına yönelik uygulamalar. *Tarım Bilimleri Araştırma Dergisi*, 3 (1): 31-36.
- ÇED ve Planlama Genel Müdürlüğü, Çevre Envanteri Dairesi Başkanlığı. (2007). 2872 Sayılı Çevre Kanunu
- Çetintürk, İ., Usal, K. ve Kozak, N. (2010). Konaklama işletmelerinde marka sadakati: Antalya örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Isparta.
- Çevre Bakanlığı. (1998), *Çevre notları*. Ankara. Detay Yayıncılık.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2016), Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü ww.csb.gov.tr/projeler/kimyasallar/index.php?Sayfa=sayfa&Tur=webmenu&Id=14719 (Erişim Tarihi: 19.10.2017)

- Daily, B., F. and Huang, S., C. (2001). Achieving sustainability through attention to human resource factors in environmental management. *International Journal of Operations & Production Management*, (21) 12, 1543.
- Davis, J. (1991). *Greening business*. Oxford: UK Blackwell.
- Demir, C. ve Çevirgen A. (2006a). Eko turizm yönetimi, 1.Basım. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Demir, C. ve Çevirgen, A. (2006b). *Turizm ve çevre yönetimi sürdürülebilir gelişme yaklaşımı*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Denton, K.(1996). Managing pollution efforts: How to turn pollution into profits. *Environmental Management and Health*, (7) 1, 15-22.
- Dilek, S., E. ve Atay L. (2011). Sürdürülebilir rekabet avantajı sağlama turizm işletmelerinin yeşil ürün uygulamaları, Düzce: Düzce Üniversitesi, 12. *Ulusal Turizm Kongresi*, Türk Turizmde Rekabet Avantajının Elde Edilmesi.
- Diñer, F. ve Diñer, M. (1989). Türkiye’de Konaklama Sektörünün Gelişimi ve Başlıca Sorunları Üzerine Bir Araştırma, *İktisat Fakültesi Mecmuası*, 45-57.
- Diñer, M., Z. ve Gedik, S. (2010). Sürdürülebilir turizm yaklaşımı içinde istanbul’daki 5 yıldızlı çok uluslu konaklama işletmelerinin çevre duyarlılığının değerlendirilmesi”, Kuşadası: Adnan Menderes Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, 11. *Ulusal Turizm Kongresi*.
- Diñer, Ö. (1998). *Stratejik yönetim ve işletme politikası*. 5.Baskı, İstanbul: Beta Yayınları.
- Douglas, J., B. (1993). Green businesses: Perspectives from management and business ethics. *Society&Natural resources*, (11), 259-267, April/May.
- Drakopoulou, A. (2004). *Tourism certification and community-based ecotourism as tools for promoting sustainability in the Greek tourism sector-the example of Zagori*, International Master in Environmental Sciences Degree. Sweden : Lund University.
- Dura, C. (1994). Siyasal ekoloji. *Çevre Ekonomisi Makaleler*, Kayseri, (56).

- Dünya Kalkınma ve Çevre Komisyonu. (1991). *Ortak geleceğimiz çevre*, 3.Basım. Ankara: Belkıs Çorakçı TÇV Yayınları.
- Düren, A.Z. (2000). 2000'li Yıllarda Yönetim, Alfa Basım Yayın Dağıtım, İstanbul.
- Düren, Z. (2000). *2000'li Yıllarda yönetim*, Yönetim Dizisi. İstanbul: Alfa Basım.
- Eagles, P.F.J., McCool, S. F. and Haynes, C.D. (2002). *Sustainable tourism in protected areas: Guidelines for planning and management*. IUCN Gland, Switzerland and Cambridge, UK. (xv + 183).
- Ehrlich, P., R. (2008). Key issues for attention from ecological economists, *Environment and Development Economics 13*. Cambridge University, 2.
- Emeksiz, M. (2007). Küçük otel işletmeleri ve çevre yönetimi. *Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (10) 18, 141-156, Aralık.
- Eraslan, N. (1999), Önbüro, Özgül Tipo Ofset Matbacılık, Isparta, 2s.
- Erdoğan, N. (2003). *Çevre ve (Eko) turizm*, 1.Basım. Ankara: Erk Genel Yayın Dağıtım.
- Eren D. ve Yılmaz İ. (2008). Otel işletmelerinde yeşil pazarlama uygulamaları; Nevşehir ili örneği. *13. Ulusal pazarlama kongresi*, 25-29 Ekim 2008, Nevşehir Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi.
- Erginel, N. (2001). ISO 14001 Neler kazandırıyor? *Kalder Forum Dergisi*, (1) 3, 51-54, (Temmuz-Ağustos).
- Esen, S. (2011). Konaklama İşletmelerinde Müşteri Memnuniyeti ve Etnosentrizmin Müşteri Memnuniyet Düzeyleri Üzerindeki Etkisi (Alanya İlçesi Örneği). Karaman: Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, *Sosyal Bilimleri Enstitüsü*.
- Farankel, C. (1992). Blueprint for green marketing. *American Demographics*, 34-39.
- Farrel, A. and Hart, M. (1998). What does sustainability really mean? The search for useful Indicators. *Environment , Now* ,(98) 9, 4-16.
- Fiksel, J. (1996). Design for environment: creating eco-efficient products and processes, *New York, McGraw Hill*, 50-51.

- Florida, R. and Davison, D. (2001). Gaining From Green Management: Environmental Management Systems Inside and outside the Factory. *California Management Review*, (43)3, 64-84
- Foster, S.T., Sampson, S.E. ve Dunn, S.C. (2000). The impact of customer contact on environmental initiatives for service firms. *International Journal of Operations & Production Management*, (20) 2, 187-203.
- Gallarotti, G. M. (1995). It pays to be green: The managerial Incentive. *Columbia Journal Of World Business*. (30) 4, 38-58
- Giritlioğlu, İ. ve Güzel, M., O. (2015). Otel işletmelerinde yeşil yıldız uygulamaları: Gaziantep ve Hatay Bölgesi'nde bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmaları Dergisi*, (8) 40, 8, ISSN: 1307-9581.
- Gökdeniz, A. (2007). *Konaklama işletmelerinde önbüro opsiyonları ve yönetimi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Gökdeniz, Ayhan ve Yakup Dinç (2003); *Konaklama İşletmelerinde Ön Büro Operasyonları ve Yönetimi*, 3. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Green, K., Barbara, M. ve Steve, N. (2000). Greening organizations. *Organization & Environment*, (13) 2, 206-225.
- Gupta, M., C. (1994). Environmental management and its impact on the operations function. *International Journal Of Operations And Production Management*. (15) 8, 34-51.
- Güler, O. ve Tufan, E. (2013). *Sürdürülebilir bir yatırım örneği olarak yeşil otelcilik*, Editörler, Tekeltürk, A.Ş. ve Boz, M., Turizmde Güncel Konu ve Eğilimler. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Güneş, G. (2011). Konaklama sektöründe çevre dostu yönetiminin önemi, *KMÜ Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 13 (20): 45-51, ISSN: 1309-9132.
- Güngör, E. (2004). Kıyı yönetimi kapsamında mavi bayrak projesi, 213-220, Özhan, E., Evliya, H. (editörler), Türkiye Kıyıları'04 - Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Alanları V. *Ulusal Konferansı Bildiriler Kitabı 1*, Pelin Ofset Tipo Matbaacılık San. Tic. Ltd. Sti, Ankara, 482.
- Gürpınar, E. (1992). *Çevre sorunları*. İstanbul: Der Yayınları.

- Haden, S.S.P., Oyler, J.D. and Humphreys, J.H. (2009). "Historical, Practical and Theoretical Perspectives on Green Management", *Management Decision*, 47(7), 1041-1055.
- Hamele, H. (2004). *Eco-labels for tourism in Europe: Moving the market towards more sustainable practices*. Tourism Forum International.
- Hancıoğlu, Y., (2018). Yeşil İşletme, Nobel Akademik Yayıncılık Dağıtım, Ankara
- Hasek, G. (1998). *ISO's green standart takes root*. Industry Week, 247(4).
- Hazar, P. (2007). Kıyılarda dalgalanan kalite simgesi: Mavi bayrak. *Bütün Dünya Dergisi*, 101-102.
- Holiday Inn. (2010). Çevreye yardım için bize yardım eder misiniz? *Holiday Inn Dergisi*.
- Holjevac I. A. (2003). *A vision of tourism and the hotel industry in the 21st century*. Hospitality Management 22 (2003) 129–134.
- Hooley, R. (1997). *14001 Uygulama ve sertifika stratejileri, DTÖ tarife dışı engeller ve çevre yönetim sistemleri*. İstanbul: Sanayi Odası Yayını, Temmuz.
- <http://teftis.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/1417,%20teblig20083doc.doc?1> (Erişim Tarihi: 01.02.2017).
- <http://teftis.kulturturizm.gov.tr/TR,14968/turizm-tesisleri-yonetmeligi.html>, (Erişim Tarihi: 06.04.2017).
- <http://tuyup.turizm.gov.tr/Pages/GreenStar.aspx>. (Erişim Tarihi: 12.02.2017).
- <http://www.muglakulturturizm.gov.tr/TR,73710/turizm-istatistikleri.html>
- <http://www.blueflag.org>, Uluslararası Mavi Bayrak Ödülü. (Erişim Tarihi: 10.03.2017).
- <http://www.csb.gov.tr/projeler/kimyasallar/index.php?Sayfa=sayfa&Tur=webmenu&Id=14719> (Erişim Tarihi: 19.10.2017).
- <http://www.ea.gov.au/industry/eecp>, Eco-Efficiency and Cleaner Production (Erişim Tarihi: 05.02.2017).

- <http://www.ibrahimkupeli.blogspot.com.tr/2013/06/yesil-yonetim.html>, Yeşil Yönetim Anlayışı, (Erişim Tarihi: 03.02.2017).
- <http://www.iso.ch/iso/en/prods-services/otherpubs/iso14000/index.html>, (Erişim tarihi: 19.05.2017).
- <http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr>, (Erişim Tarihi: 19.01.2017).
- <http://www.quality.co.uk/iso14000.htm> (Erişim Tarihi: 27.03.2017).
- <http://www.trst.com/sustainable.htm>, James, E. Haklik, “ISO 14001 and Sustainable Development”, (Erişim Tarihi: 03.02.2017).
- <http://www.türofed.org.tr>, Türkiye Otelciler Federasyonu, (Erişim Tarihi: 30.02.2017).
- <http://www.yesilaski.com/kyoto-protokolu-nedir-nicin-gereklidir.html>, (Erişim Tarihi: 17.01.2017).
- <http://www.yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9851/turizm-istatistikleri.html> (Erişim Tarihi: 01.05.2017)
- Hunt, D. and Johnson, C. (1995). *Environmental management systems: Principles and practise*. London: Mc. Graw Hill Book Company.
- Hutchinson, A. and Hutchinson, F. (1997). *Environmental business management: sustainable development in the new milenium*. London: McGraw Hill.<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/09/20080922-3.htm> (Erişim Tarihi: 01.02.2017).
- Iansiti, M. and West, J. (1997). Büyük araştırmalar nasıl muhteşem ürünlere dönüştürülür? *Harvard Business Review*, Power Özel Ek,16-28.
- İZÇED, İzmir İli Çevre Danışmanlık. (2012). Yeşil Yıldız Nedir?. http://www.izced.com/SF/41/Yesil_yildiz_nedir.pdf,(Erişim.Tarihi: 30.01.2017).
- Johnson, D., B. (1993). Green businesses: Perspectives from management and business ethics. *Society&Natural resources*, (11), 259-267, April/May.
- Joseph, S. (1998). Evaluating environmentally conscious business practices, *European Journal of Operational Research*, (107), 159-160.
- Kahraman, N. ve Türkay, O. (2006). *Turizm ve çevre*. Ankara: Detay Yayıncılık.

- Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS Uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*, 5. Baskı. Ankara: Asil Yayın Kitabevi.
- Karabulut, E. (2003). İşletmelerde çevre bilinci ve yeşil yönetim uygulamalarının işletme başarısına katkısını incelemeye yönelik bir araştırma. Yayımlanmış Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Karacan, A., R. (2007). *Çevre ekonomisi ve politikası*, İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi
- Karağözoğlu, N. and Lindell, M. (2000). Environmental management: Testing the win-win model, *Journal Of Environmental Planning and Management*, 43, (6), 817-829. Mart.
- Kavut, L., A. (1999). Çevre muhasebesi: Genel bir bakış. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, Ankara, Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı, (1) 1, 145-156.
- Kaymaz, M. (2012). Turizm sektöründe çevre yönetimi: Marmaris'teki konaklama işletmeleri örneği. Yayımlanmış Yüksek lisans tezi, *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*, Muğla.
- Keating, M. (1993). *Değişimin gündemi*, UNEP Türkiye Komitesi Yayını.
- Keleş, R. (1997). Çevre kültürü ve etiği. *I. Ulusal Kültür Kongresi*, İzmir Kültür Sanat ve Eğitim Vakfı, (3-5 Kasım), 103-128.
- Keleş, R. ve Hamamcı C. (2005). *Çevre politikası*, 5. Basım. Ankara: İmge Kitabevi.
- Keleş, R. ve Hamamcı, C. (1998). *Çevrebilim*, 3.Baskı, Ankara: İmge Yayımevi
- Kement, Ü. (2013). Genişletilmiş planlanmış davranış teorisi modeli kapsamında otel müşterilerinin yeşil yıldızlı otelleri tekrar ziyaret etme niyetlerinin incelenmesi. Yayımlanmış Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Kınacı, B., Pehlivan, N. A. ve Seyhan, G. (2011). *Turizm ve çevre (çevre koruma)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kıslalıoğlu, M. ve Berkes, F. (1994). *Ekoloji ve çevre bilimleri*, 2. Basım. Ankara: Remzi Kitabevi.
- Kızıldemir, Ö. (2012). Termal otel işletmelerinde katı atık yönetimi: Ön büro departmanındaki uygulamalara yönelik bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. (40).

- Kızılırmak, İ. (2011). Dünyada ve Türkiye’deki turizm işletmelerinde çevre korumaya yönelik uygulamalar: Amacı ve önemi. *Sosyal Bilimler Dergisi* (2), 1-12.
- Kızılırmak, İ. ve Kaya, F. (2016). “Konaklama İşletmelerinde Önbüro işlemleri (Opera Paket Programı Destekli), Ankara, Detay Yayıncılık.
- Kim J., Y., Hlee S., Joun Y., (2016). Green practices of the hotel industry: Analysis through the windows of smart tourism system. *International Journal of Information Management* 36, 1340–1349.
- Kirk, D. (1996). *Environmental management for hotels: A student’s handbook*. Musselburgh: Butterworth Heinemann, (36).
- Kiss, A. and Shelton, D. (1993). *Manual of european environmental law*. Cambridge: Publications limited.
- Koçoğlu, P. (2008). Eko turizmin sürdürülebilir turizm politikasındaki yeri: Dünyadaki eko turizm destinasyonlarının incelenmesi, Uzmanlık Tezi, *T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü*, Ankara.
- Kozak, N., Kozak M. ve Kozak M. (2008). Genel turizm, 7. Basım, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kuter, N. ve Ünal, H., E. (2009). Sürdürülebilirlik kapsamında eko turizmin çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel etkileri. *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 146-148.
- Küçük, M. (2013). Konaklama işletmeleri ve çevreye duyarlı uygulamalar, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi, 14. *Ulusal Turizm Kongresi*. Kayseri.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (2005). “Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesi ve Niteliklerine İlişkin Yönetmelik,” <http://www.kultur.gov.tr/TR/yonlendir.aspx?F6E10F8892433CFF03077CA1048A1834C64021E4744284FD>, (Erişim Tarihi: 26.07.2018).
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (2012). Çevreye Duyarlılık Kampanyası (Yeşil Yıldız), <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,11596/cevreye-duyarlilik-kampanyasi-yesil-yildiz.html>. (Erişim Tarihi: 29.01.2017)
- Kültür ve Turizm Bakanlığı, Teftiş Kurulu Başkanlığı, <http://teftis.kulturturizm.gov.tr/TR,14968/turizm-tesisleri-yonetmeligi.html>, (Erişim Tarihi: 06.04.2017).

- Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9579/turizm-tesisleri.html> (Erişim Tarihi: 27.03.2017).
- Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, http://yigm.kulturturizm.gov.tr/arama?_Dil=1, (Erişim Tarihi: 30.01.2017).
- Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,11585/ulkemizde-yillara-gore-mavi-bayrak-sayilari.html>, (Erişim Tarihi : 30.01.2017).
- Küskü, F. (2001). Sorumluluk mu, zorunluluk mu? Türk otomotiv sektöründeki işletmelerin çevre ile ilgili sorumluluk faaliyetlerinin değerlendirilmesi. *9. Ulusal Yönetim Organizasyon Kongresi*, 24-26 Mayıs Silivri, İstanbul, 155-169.
- Lezran, A, K. (1999). Çevre muhasebesi: genel bakış, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, (1) 1, 152.
- Lim, C. and McAleer, M. (2005). *Ecologically sustainable tourism management*. Environmental Modelling & Software.
- Lupinacci, J. (2001). *Creating corporate value and environmental benefit with improved energy performance*. Pollution Prevention Review, Autumn.
- Lynch, R. (1997). *Corporate strategy*. London: Pitman Publishing
- Madu, C., N. (1996). A framework for environmental quality assessment. *International Journal and Quality Science*. (1) 3, 24-38.
- Mandel, M., J. (2002). More productivity, more profits? *Business Week*, (37) 86, 38-40.
- Mansty, L. (2001). *Traveling light: New paths for international tourism*. Worldwatchpaper.
- Martinuzzi, A., Elisabeth, H. and Bernhard, O. (2000). Ecoprofit, Green management international, *Summer*, Issue (30), 83-97.
- Matthews, R. (2011). *Green public relations*. <http://www.thegreenmarketoracle.com/2011/03/green-public-relations.html> (Erişim Tarihi: 04.08.2017).
- Mattoo, A.and Singh, V., H. (1994), Eco-labelling : Policy considerations, *Kyklos*, (47) 1, 53-66.

- Menagh, M. (1991). The business of going green, *Omni, F.Cairncross, Costing The Earth*, (13), 42.
- Miller, G.T. (2000). *Living in the Environment: Principles, Connections, and Solutions* (11th ed.), Belmont, California, USA: Brooks/Cole, Thomas Learning.
- Milli Prodüktivite Merkezi. (2000). *Sanayi İşletmelerinde Çevre Yönetim Sistemlerinin Kurulması*, Ankara: MPM Yayınları, (645), 23.
- Min, H. and Galle, W. (2001). Green purchasing practices of US firms. *International Journal of Operations and Production Management*. (21) 9, 1222-1238.
- Morrow, D. ve Rondinelli, D. (2002). Adopting corporate environmental management Systms: Motivations and results of ISO 14001 and EMAS Certification, *European Journal*, (20) 2, 159-171
- Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2017). *Turizm İstatistiki Verileri*. (Erişim Tarihi: 25.05.2017)
- Nakip, M. (2013). *Pazarlama araştırma teknikleri ve SPSS uygulamaları*, 3. Basım. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- National Wildlife Fedaration, (2001). Green accounting latest measure of economic progress, *International Wildlife*, (26) 1, 8.
- Neff, J. ve Halliday, J. (2000). It is not trendy being green. *Advertising Age*, (71) 15, 16.
- Nemli, E. (2000a). *Çevreye duyarlı işletmecilik ve Türk sanayinde çevre yönetim sistemi uygulamaları*, İstanbul: İstanbul Sanayi Odası Yayını, (2000/11).
- Nemli, E. (2000b). *Çevreye duyarlı işletmecilik ve Türk sanayinde çevre yönetim sistemi uygulamaları*. Yayınlanmamış Doktora tezi, *İstanbul Üniv.* İstanbul.
- Nemli, E. (2001), Çevreye duyarlı yönetim anlayışı. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, (23-24), 211-224.
- OECD, Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü. (2010). *OECD Tourism trends and policies*, OECD publishing.
- Olalı, H., ve Korzay, M. (1993). *Otel İşletmeciliği*, İstanbul, Beta Basım Yayın A.Ş.

- Ottman, J. (1993). *Green marketing: Challenges&Opportunities for the new marketing age*. Lincolnwood: NTC Books.
- Ovalı, P., K. (2007). Kitle turizmi ve ekolojik turizmin kavramının mimari ve çevresel etkiler bakımından karşılaştırılması. *YTÜ Mim. Fak. E-Dergisi* (2) 2, 64-79.
- Öneş, H. (2008). Turizm yeşeriyor. Gastronomi, , *İstanbul: Boyut Yayıncılık AŞ.* (78) 68, Şubat – Mart.
- Özçoban, E. (2010). Türkiye’de turizm endüstrisinde sosyal sorumluluk kampanyaları: T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın yeşil yıldız uygulaması ve Calista Otel Örneği üzerinde amprik bir çalışma. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özçoban, E. (2012). *Yeşil yıldız: Turizm endüstrisinde bir sosyal sorumluluk örneği*, Ankara: Orion Kitabevi.
- Özgen, I. (2005). Büyük ölçekli otel işletmelerinde atık yönetimi ve İber Otel Sarıgerme Park örneği. Doktora tezi, *İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi*, İzmir.
- Özgener, Ş. (2004). *İş ahlakının temelleri yönetsel bir yaklaşım*. Ankara: Nobel Yay.Şti.
- Özkaya, B. (2010). İşletmelerin sosyal sorumluluk anlayışının uzantısı olarak yeşil pazarlama bağlamında yeşil reklamlar. *Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, İstanbul, 247-258.
- Özmen, A. (2009). Örneklem. <http://www.aof.anadolu.edu.tr/kitap/IOLTP/2294/unite03.pdf> (Erişim Tarihi: 06.03.2017).
- Özok, O. (2015). Konaklama işletmelerinde çevre dostu uygulamalar: Bodrum örneği. Yayımlanmış Yüksek Lisans tezi, *Balıkesir Üniversitesi*, Balıkesir.
- Philip, G., E., J. (1993). Environmental TQM. *Quality Progress*, (26) 5,78.
- Piper, M., J. (2002). CAE and sustainable development evidence from UK case studies. *Environmental Impact Assessment Review*, (22), 17-36.
- Ramus. A., C. (2001). Organizational support for employees : Encouraging creative ideas for environmental sustainability. *California Management Review*, (43) 3, 85-105.

- Read, A. D. (1999). A Weekly Doorstep Recycling Collection, I had no Idea We Could Overcoming the Local Barriers to Participation. *Resources, Conservation and Recycling*, 26, 217 -249.
- Reynolds, M. A. (2001). Greener CPA: An alternative vision. *Ohio CPA Journal*, (60) 1, 61-63, Jan-Mar.
- Richard, L. (1997). *Corporate strategy*. London: Pitman Publishing
- Roarty, M. (1997). Greening business in a market economy. *European Business Review*. (97) 5, 244-254.
- Rondinelli, D., R. and Vastag, G. (2000). Panacea, common sense or just a label. *European Management Journal*, (18) 5, 499.
- Roney, S. A. (2011). *Turizm bir sistemin analizi*. 1. Baskı, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Roome, N. and Jacob, P. (2000). Global sustainability and information economy: Old Challenges, *New Perspectives*, GMI (32), 24-32.
- Saçılık, M., Y. ve Çevik, S. (2014). Çevreye duyarlı otelcilik kapsamında yeşil yıldız uygulaması: Antakya Güngör Ottoman Palace örneği, *Balıkesir: 9. Uluslararası Kongresi: Turizm İşletmeciliğinde Yeni Perspektifler*.
- Saner, S. (1998). Çevresel tasarım, 7. *Ulusal Kalite Kongresi*, Tebliğler ve Özgeçmişler CDROM'u, 11-12 Kasım, 1.
- Sarkis, J. (1998). Evaluating Environmentally Conscious Business Practices, *European Journal of Operational Research*, 107, 1, 159-174
- Schultz, P.W., Oskamp, S. and Mainieri, T. (1995). Who Recycles and When? A Review of Personal and Situational Factors. *Journal of Environmental Psychology*, 15, 105-121.
- Seyhan, G. ve Yılmaz, B. S. (2010). Sürdürülebilir turizm kapsamında konaklama işletmelerinde yeşil pazarlama: Calista Luxury Resort Hotel. *İşletme Fakülteleri Dergisi*, (11) 1, 51-74.
- Sezgin, O. (2001). Genel Turizm ve Turizm Mevzuatı, Ankara, Detay Yayıncılık.
- Sharakshane, A., (2006). "İşletmelerin Çevreye Karşı Duyarlılığı ve Şamanizm", Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Shrivastava, P. (1995). Ecocentric management for a risk society. *Academy of management Review*, (20) 1, 131.

- Siegel, D.S. (2009). "Green Management Matters Only If It Yields More Green: An Economic/Strategic Perspective", *Academy of Management Perspectives*, August, 5-16.
- Sirmen, L. (1990). Çevre hukukuna göre çevrenin kirletilmesinden doğan sorumluluk. *Ankara Barosu Dergisi*, (1990) 1, 23.
- Somersan, S. (1993). *Türkiye'de çevre ve siyaset*. İstanbul: Metis Yeşil Kitaplar.
- Sonnedfeld, D. A. and Mol, A. P. J. (2002). Globalization and the transformation of environmental governance an introduction, *American Behavioral Scientist*, 1323.
- Starik, M. ve Rands, G.,P. (1995). Weaving an integrated web: Multilevel and multisystem perspectives of ecologically sustainable organizations. *Academy of Management Review*, (20) 4, 916.
- Şenol, F. (2010). Motivasyon araçlarının algılanmasında iş güvencesinin etkisi. Yüksek lisans tezi, *Afyon Kocatepe Üniversitesi*, Afyon.
- Taylor, S.R. (1992). "Green Management: The Next Competitive Weapon", *Futures*, 669-680.
- Teixeira, A.A., Jabbour, C.J.C. ve Jabbour, A.B.L.S. (2012). "Relationship Between Green Management and Environmental Training in Companies Located in Brazil: A Theoretical Framework and Case Studies", *Int. J. Production Economics*, 140, 318-329.
- Temiz Üretim-Temiz Ürün-Çevre Dostu Teknolojiler Çalışma Grubu. (1999). *Sanayi Sektörü Raporu*, Tübitak TGV-Bilim-Teknoloji-Sanayi Tartışmaları Platformu, Ankara, (18).
- Theyel, G. (2000). Management practices for environmental innovation and performance. *International Journal Of Operations & Production Management*, (20)2, 262.
- Topal, Ş. (2000). *Kalite yönetimi ve güvence sistemleri*. Yıldız Teknik Üniversitesi Vakfı.
- Topaloğlu, C. ve Gümüş, F. (2012). Yenilenebilir enerji kaynaklarının konaklama işletmelerinde kullanımı: Muğla İl'indeki 4 ve 5 yıldızlı konaklama İşletmelerinde Bir Araştırma, Antalya: Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi, 13. *Ulusal Turizm Kongresi*.
- Tran, B. (2009). "Green Management: The Reality of Being Green in Business", *Journal of Economics, Finance and Administrative Science*, 14(27), 21-45.

- Turgut, N. (2001). *Çevre hukuku*. Ankara: Savaş Yayınevi.
- Turhan, S. (2010). Turizm işletmelerinde yeşil pazarlama Marmaris örneği. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, *Muğla Üniversitesi*, Muğla.
- TUROB, Türkiye Otelciler, İşletmeciler ve Yatırımcılar Birliği. (2014). Greening Hotels, <http://www.turob.com/haber.aspx?id=12431> (Erişim Tarihi: 10.02.2017).
- TUROFED-Diversey, Türkiye Otelciler Federasyonu. (2014). Beyaz Yıldız Çevre Programı Kriterleri, <http://www.turofed.org.tr> (Erişim Tarihi: 30.01.2017).
- Tutar, K., F. (2015). Yeşil ekonomi, yeşil turizm: Türkiye’de turizm sektöründe yeni trend yeşillenen oteller projesi, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13-16.
- TUYUP, Turizm Sektöründe İşverenlerin ve Çalışanların Uyum Yeteneklerinin Arttırılması Projesi. (2014a). Yeşil Yıldız Nedir?, <http://tuyup.turizm.gov.tr/- Pages/GreenStar.aspx>.
- TUYUP, Turizm Sektöründe İşverenlerin ve Çalışanların Uyum Yeteneklerinin Arttırılması Projesi. (2014b). <http://tuyup.turizm.gov.tr/Pages/GreenStar.aspx#0> (Erişim Tarihi: 30.01.2017).
- Tüba-Tübitak, TTGV Bilim Teknoloji Sanayi Tartışmaları Platformu. (1996). *Çevreye Karşı Duyarlı Teknolojiler Alanına Yönelik Politikalar Çalışma Grubu Raporu*, Ankara, Mart, (6), www.tubitak.gov.tr/rapor
- Türker, N. (2002). Konaklama işletmelerinde çevre duyarlılığı: Konaklama işletmeleri yöneticilerinin çevre duyarlılığı bakış açısına yönelik bir uygulama. Yayınlanmamış Doktora tezi, *Hacettepe Üniversitesi*, Ankara.
- Türkiye Çevre Koruma Vakfı. (2011). www.turcev.org.tr , (Erişim Tarihi: 13.02.2017).
- TÜSİAD, Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği. (2012). Sürdürülebilir Turizm. TÜSİAD-T/2012-09/531.Eylül, İstanbul.17-25.
- UNDP, United Nations Development Program. (1993). *Human development report*. NewYork: United Nations Development Program. (5).

- United Nations, Johannesburg Summit (2002). www.johannesburg-summit.org/html/documents/summit_docs/2009_keyoutcomes_commitments.doc, (Erişim Tarihi: 17.01.2017).
- United Nations, Report Of The United Nations On Environment And Development. Agustos (1992), www.un.org/documents/ga/conf151/aconf15126-lannex1.htm, (Erişim Tarihi: 17.01.2017)
- Ural, A ve Kılıç İ. (2005). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi (SPSS 12.0 For Windows)*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ural, A.ve Kılıç, İ. (2006). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi*. Ankara:
- Usal, A. ve Kurgun, O. A. (2003). *Turizm işletmelerinde maliyet analizleri*, 1.Basım. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Uydacı, M. (1999). İş ahlakı açısından çevresellik ve yeşil pazarlama anlayışı. Doktora tezi, *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Uzel, S. (1995). Çevre yönetim sistemleri. *Çevre ve Tüketim Dergisi*, s.8
- Uzel, S. (1996). BS 7750 Çevre yönetim sistemi standardı ve belgelendirme. *Toplam Kalite ve Çevre Kalitesi Paneli Bildirileri*, Kalder Yayınları, (8), 31.
- Üçüncü, O. (2009). Turizmde çevre etiketi olarak mavi bayrak. Yayımlanmış Yüksek Lisans tezi, *İstanbul Üniversitesi*, İstanbul.
- Vasanthakumar, B. (1996). *The green corporation: The next competitive advantage*. Westport Connecticut: Quorum Books.
- Wasik, J., F. (1996). *Green marketing and management*. USA: Blackwell Business.
- Weinberg, A. S. (1998). Distinguishing among green business: Growth, green and anomie. *Society&Natural resources*, (11) 3, 241-251.
- Wilbanks, T., J. (1994). Sustainable development in geographic perspective. *Annals of the Association of American Geographers*, 84 (4), 541-556.
- Wiley, J. (1993). *Management succes: Best business practises form industry leaders*, New york, &Sons.
- Wilson, W. G. and Sassaville, R. D. (1999). *Sustaining Environmental*.

- Wright, J. (1998). *Tipping the balance sustainable management of world resources, Norwich*. UK: Beckett & Karlson.
- Wu, H. ve Durn, S., S. (1995). Environmentally responsible logistics systems. *International Journal Of Physical Distributions and Logistics Management*. (25) 2, 20-38.
- Yaşamış, D., F. (1995). *Çevre yönetiminin temel araçları*, Ankara: İmge Kitapevi.
- Yavuz, A. (2010). Sürdürülebilirlik kavramı ve işletmeler açısından sürdürülebilir üretim stratejileri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 63-86.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). *SPSS Uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yıldız, K., Sipahioglu, S. ve Yıldız, M. (2000). *Çevre bilimi*, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 207s.
- Yılmaz, B., S. ve Yumuk, Y. (2013). Türk turizm pazarında çevreye duyarlı bir eğilim: Yeşil yıldız uygulaması ve yeşil yıldız sahibi otel işletmeleri üzerine bir değerlendirme. *14. Ulusal Turizm Kongresi*, 05-08 Aralık 2013, Kayseri.
- Yoon, Y., Gürsoy, D. and Chen, J., S. (2001). Validating a tourism development theory with structural equation modelling. *Tourism Management*, 22, 363-372.
- Yücel M. ve Ekmekçiler Ü. (2008). Çevre dostu ürün kavramına bütünsel yaklaşım; temiz üretim sistemi, eko-Etiket, *Yeşil Pazarlama*. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (3), 320-333.